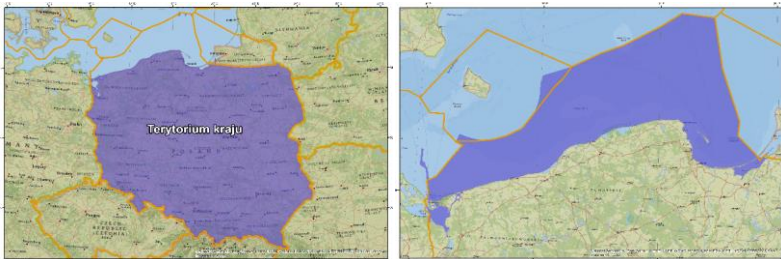
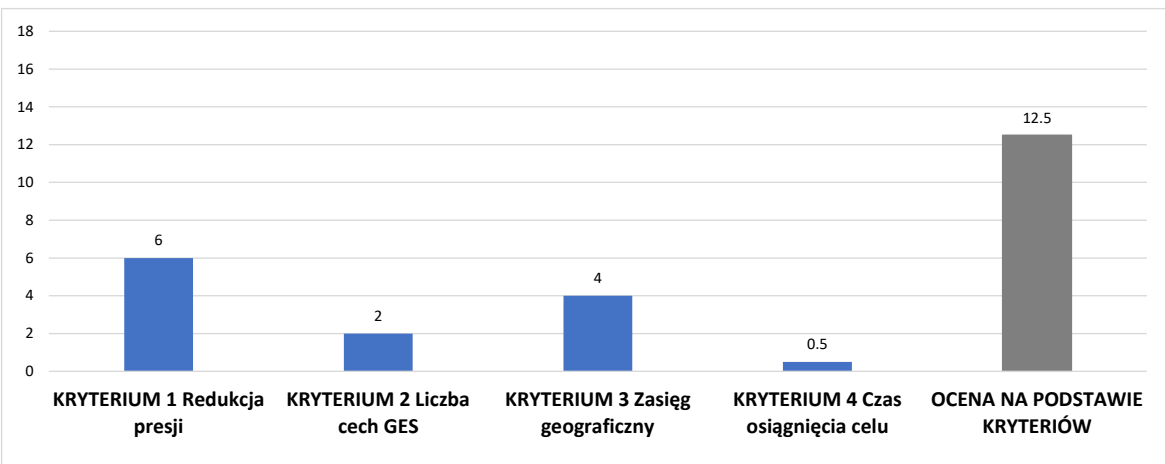

Nazwa działania:		Zapewnienie warunków bezpiecznego przechowywania nawozów naturalnych										
Kod: BALPL-M021												
Typ aktualizacji:		Działanie z KPOWM, zmienione		Kategoria:		Stan wdrażania:		wdrażanie rozpoczęte				
Lokalizacja (obszar, którego dotyczy działanie – zasięg geograficzny oraz lokalizacja miejsca, w którym ma być podjęte):												
Istota problemu:		<p>Gospodarka nawozami naturalnymi stanowi szczególnie istotny problem w kontekście zmniejszania oddziaływania rolnictwa na wody śródlądowe i morskie. Wiąże się to z kilkoma kwestiami:</p> <ul style="list-style-type: none">- nawozy naturalne produkowane są przez cały rok, ale ich względnie bezpieczne i efektywne stosowanie możliwe jest tylko w określonych momentach cyklu produkcyjnego upraw- niewłaściwe przechowywanie nawozów naturalnych może prowadzić do poważnych strat biogenów zarówno do powietrza (amoniak), jak i do wód (pozostałe formy azotu, fosfor)- precyzja dawkowania nawozów naturalnych jest zwykle niższa niż nawozów mineralnych z powodu zmiennego składu oraz niemożności stosowania kilku mniejszych dawek w ciągu sezonu wegetacyjnego (zakaz nawożenia pogłównego upraw), a tym samym ryzyko strat biogenów jest większe- koncentracja produkcji zwierzęcej w gospodarstwach nieposiadających arealu wystarczającego do zagospodarowania nawozów i korzystających głównie z pasz spoza gospodarstwa znacznie zwiększa ryzyko nieprawidłowości w stosowaniu nawozu, który z punktu widzenia gospodarstwa jest jedynie uciążliwym produktem ubocznym. <p>Z tych powodów szacuje się, że udział nawozów naturalnych w ogólnym ładunku biogenów trafiających do morza z gruntów rolnych jest znacznie większy niż udział nawozów naturalnych w ładunkach biogenów wprowadzanych do gruntów rolnych.</p>										
Historia działania:		<p>Obowiązująca w latach 2000 - 2007 poprzednia Ustawa o nawozach i nawożeniu nakładała na wszystkie gospodarstwa rolne obowiązek przechowywania stałych nawozów naturalnych na nieprzepuszczalnych płytach. Na dostosowanie się do tego wymogu ustawa przewidywała 8-letni okres. W czasie obowiązywania poprzedniej ustawy nastąpił bardzo duży postęp w wyposażeniu gospodarstw rolnych w płyty obornikowe - wybudowano kilka milionów metrów kwadratowych płyt. Stara ustawa przestała obowiązywać z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 7 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu. Nowe przepisy wprowadziły radykalne złagodzenie wymagań w zakresie składowania obornika, ograniczając obowiązek posiadania płyt obornikowych jedynie do największych ferm drobiu (ponad 40 000 szt.) i trzody chlewnej (ponad 2 000 tuczników lub 750 macior), pomijając m.in. zupełnie gospodarstwa prowadzące hodowlę bydła. W rezultacie od 2007 r. nie tylko przestał działać ważny bodziec stymulujący doposażanie istniejących gospodarstw, ale zaczęły powstawać legalnie nowe, wielkie fermy składujące obornik na gruncie, bez zabezpieczeń.</p> <p>W wersji z 2017 r. działanie zakładało obowiązek wyposażenia w płyty gnojowe i zbiorniki na gnojówkę lub gnojownicę wszystkich gospodarstw o pogłowie ponad 10 DJP lub obsadzie ponad 1,5 DJP/ha w terminie do 2020 r. Zapotrzebowanie na płyty gnojowe oszacowano na 6 mln m2.</p> <p>Od 2018 r. działanie jest realizowane w ramach programu azotanowego, przewidującego termin do 2021 r. dla gospodarstw > 210 DJP i do 2024 r. termin dla pozostałych gospodarstw. Od lat budowę płyt i zbiorników wspiera ARIMR, jednak zakres tego wsparcia jest bardzo niewielki w stosunku do potrzeb. Wg danych ARIMR z dofinansowania na ten cel skorzystało od 2013 r. niecałe 3300 gospodarstw (0,2% ogólnej liczby gospodarstw). Wszelkie szacunki stopnia zaspokojenia potrzeb w zakresie przechowywania nawozów naturalnych mogą być jedynie bardzo orientacyjne z powodu braku statystyk dotyczących płyt gnojowych i zbiorników na gnojówkę i gnojownicę oraz braku danych o strukturze hodowli według systemów utrzymania zwierząt.</p>										
Opis działania:		Zgodnie z programem azotanowym z 2020 r. zakłada się, że do końca 2021 r. wszystkie gospodarstwa > 210 DJP i do końca 2024 r. wszystkie pozostałe gospodarstwa zostaną wyposażone w infrastrukturę do przechowywania nawozów naturalnych przez okres przynajmniej 6 miesięcy.										
Spodziewane efekty:		Redukcja ładunku azotu z rolnictwa do Bałtyku o około 8 500 t N/rok. Redukcja ładunku fosforu z rolnictwa do Bałtyku o około 780 t P/rok. Oszacowanie efektu przedstawiono w pliku pn. Kalkulacje kosztów i efektów wybranych działań.xlsx										
Elementy GES:		D5	D1	D4								
Redukcja presji:		wysoka	średnia	średnia								
Rodzaj działania:		prawne, techniczne							Typ działania (KTM): 2			
Podmioty odpowiedzialne:		Rada Ministrów - przyjęcie i ewentualne aktualizacje "programu azotanowego" gospodarstwa rolne - realizacja inwestycji										
Podstawa prawna:		Część II Załącznika III Konwencji Helsińskiej DYREKTYWA RADY z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia "Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu"										
Poziom koordynacji:		uniiw										

Miejsce wdrażania:	tereny rolnicze polskiej części zlewiska Bałtyku			Zasięg oddziaływania:	Otwarte			Przybrzeżne				Przełciowe					
					Basen Gotlandzki	Zatoka Gdańska	Basen Bornholmski	CW200001WB1 Półwysep Hel	CW200001WB2 Basen Gotlandzki	CW600001WB3 Basen Bornholmski	CW600001WB4 Zatoka Pomorska	TW200001WB1 Zalew Wiślany	TW200002WB4 Zalew Pucki	TW200003WB5 Zatoka Pucka Zewn.	TW200004WB6 Zatoka Gdańska Wewn.	TW200005WB7 Ujście Wisły Przekop	TW600001WB2 Zalew Szczeciński
Termin rozpoczęcia:		2017 (KPOWM)			Termin zakończenia:		2024 (termin dla gospodarstw < 100 ha wg "Programu azotanowego")										
Termin osiągnięcia celu po wdrożeniu działania:					2025 - zmniejszenie presji; 2040 - osiągnięcie większości efektów w Bałtyku; 2055 - osiągnięcie pełni efektów w Bałtyku												
Monitoring realizacji:		ARiMR (w ramach kontroli wzajemnej zgodności)															
Monitoring efektów:		KSChR - na podstawie monitoringu wód gruntowych i drenarskich, Inspekcja Ochrony Środowiska - na podstawie PMŚ, Wody Polskie - na podstawie analiz wykonywanych na potrzeby m.in. PWŚK, PGW i POWM (wyodrębnienie efektów działania od efektów innych działań redukujących biogeny z rolnictwa będzie bardzo trudne lub niemożliwe)															
Koszty początkowe [tys. zł]:		1 750 000	Źródło:	Szacunek kosztów przedstawiono w pliku pn. Kalkulacje kosztów i efektów wybranych działań.xlsx													
Koszty operacyjne [tys. zł/r]:		0	Źródło:														
Potencjalne źródła finansowania:		środki własne gospodarstw rolnych, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 - 2020 i jego następca.															
WYNIKI ANALIZ WSKAZANYCH W ART. 13.3 PAR 2 MSFD, W TYM ANALIZ KOSZTÓW I KORZYŚCI:																	
<p>KORZYŚCI</p> <p>Dla działania przeprowadzono analizę ilościową.</p> <p>Szacunkowe roczne korzyści z wdrożenia działania wynoszą:112144920 zł.</p> <p>Źródło oszacowania korzyści:Do wyceny korzyści przemnożono ilość redukcji ładunku azotu i fosforu w wyniku wdrożenia działania przez wskaźniki korzyści na jednostkę azotu i fosforu. Koszty degradacji pochodzą z opracowania: http://stateofthebalticsea.helcom.fi/wp-content/uploads/2019/09/BSEP160-ESA.pdf</p> <p>Rozpoznano korzyści z wdrożenia działania (analiza jakościowa). Dokonano oceny pod kątem stopnia spełniania następujących kryteriów: 1. Redukcja presji, 2. Liczba deskryptorów GES, 3. Zasięg geograficzny, 4. Czas osiągnięcia celu. Uwzględniono przy tym wagi kryteriów, kolejno dla Redukcji presji - 2; Liczby deskryptorów GES - 1; Zasięgu geograficznego - 1 i Czasu osiągnięcia celu - 0,5</p> <p>W wyniku tej oceny działanie otrzymało ocenę: 12,5</p> <p>Założenia do szacunku korzyści: Zgodnie z raportem State of the Baltic Sea, koszt degradacji w wyniku eutrofizacji dla Polski: 12 euro/os/rok x 30 mln os. (18-80 lat) = 360 mln EUR/rok (stan cen z 2015 r.). Wskaźniki korzyści na jednostkę azotu i fosforu obliczono poprzez podzielenie ww. kosztu degradacji przez ilość rocznych emisji azotu i fosforu do Bałtyku i zindeksowanie o inflację w latach 2016-2020. W ten sposób obliczono wskaźniki korzyści na jednostkę azotu i fosforu na poziomie: dla azotu 4686 PLN/Mg i dla fosforu 92,7 PLN/kg.</p> <p>Obliczony stosunek zdyskontowanych korzyści do kosztów wynosi: 1.12</p> <p>Działanie jest efektywne.</p> <p>EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA</p> <p>Ostatecznie, uwzględniając wyniki analizy jakościowej oraz szacowane koszty, pod względem efektywności kosztowej działanie oceniono na 3 (w 5-cio stopniowej skali, gdzie 1 oznacza bardzo niską, a 5 bardzo wysoką efektywność kosztową).</p>																	

EFEKTYWNOŚĆ	Ocena	Waga	Ocena z uwzgl.wag
KRYTERIUM 1 Redukcja presji	3	2	6
KRYTERIUM 2 Liczba cech GES	2	1	2
KRYTERIUM 3 Zasięg geograficzny	4	1	4
KRYTERIUM 4 Czas osiągnięcia celu	1	0.5	0.5
OCENA NA PODSTAWIE KRYTERIÓW			12.5

<7	bardzo niska	1
7 - 8	niska	2
8 - 9	średnia	3
9 - 11	wysoka	4
> 11	bardzo wysoka	5

OCENA EFEKTYWNOŚĆ DZIAŁANIA	5	bardzo wysoka
-----------------------------	---	---------------

KOSZT WDROŻENIA	
Całkowity koszt wdrożenia	1 750 000 000

> 250 mln PLN	bardzo wysoki	1
151-250 mln PLN	wysoki	2
76-150 mln PLN	średni	3
11-75 mln PLN	niski	4
≤ 10 mln	bardzo niski	5

OCENA KOSZT WDROŻENIA	1	bardzo wysoki
-----------------------	---	---------------

EFEKTYWNOŚĆ		5	4	3	2	1
KOSZT	1	3	3	2	1	1
	2	3	3	3	2	1
	3	4	4	3	2	2
	4	5	4	3	3	3
	5	5	5	4	3	3

OCENA OSTATECZNA	3
------------------	---